

[Hauge.]

nøjagtigt de samme Spørgsmaal, der stilles til Regering og Rigsdag i 1937. Thi Forholdene er de samme nu som i 1932. Verdenshandelen er ikke blevet friere i de forløbne 6 Aar. Danmark har ikke et eneste Sted i Verden en friere Adgang i Dag til et Marked, hvorpaa danske Produkter kan afsættes, end vi havde i 1932. Verden er tværtimod i de forløbne 6 Aar blevet mere og mere spærret for den frie Vareomsætning. Det konservative Folkeparti har alle Dage officielt søgt at bekende sig til en vis Protektionisme. Jeg tror nu ikke, Partiet har været helt enig derom. Den Del af Partiet, der ernærer sig som handlende, har i hvert Fald ved forskellige Lejligheder demonstreret kraftigt nok mod Toldforanstaltninger, men Det konservative Folkeparti stillede sig som bekendt i 1932 paa det Standpunkt, at man skulde opsigte Handelstraktaterne og træffe andre Foranstaltninger; man skulde ændre Toldloven. Jeg gaar ikke Partiet for nær ved at sige, at dets Standpunkt kun kunde opfattes som en Demonstration til Fordel for en Opfattelse, der ikke mere kunde omsættes i praktiske Foranstaltninger, saaledes som Situationen var. Man kan sige, at Tiden til Toldforanstaltningers Gennemførelse var forpasset. Partiet gik da ogsaa ind for Loven af 30. Januar 1932. Alle gik ind for Loven af 1932.... (*Oluf Pedersen*: Nej!).... med Undtagelse af enkelte, som kunde tage deres Standpunkt frit af den Aarsag, at andre gik imod det. Venstre var de første til at nægte at have noget som helst med de Konservatives Toldkrav at gøre, og Venstres Standpunkt er som bekendt den Dag i Dag uændret over for de Konservatives protektionistiske Krav. Venstre krævede derimod i 1932 af Regeringen, at den skulde gennemføre en direkte Importregulering og ved denne drage Omsorg for, at Danmarks Indkøb i Udlandet skete til Fordel for Afsætning af vore Eksportvarer. Venstre stillede Krav om, at der blev draget Omsorg for, at intet blev forsømt i Retning af at tilfredsstille Krav til os om at importere netop de Varer, som Udlandet helst vilde af med. Og Venstre stillede for det tredje Krav om, at der altid skulde være Betalingsmidler for Haanden for Raastoffer til den hjemlige Produktion. Beskæftigelsesspørgsmaalet interesserede derimod ikke Venstre synderligt. Partiet var her sin Fortid tro. Venstre har aldrig interesseret sig videre for Byerhvervene. Det har derimod tydeligt nok set med Uvilje

paa den opvoksende Industri i Danmark og har som Følge deraf heller aldrig været virkelig villigt til at yde Industrien nogen Art af Hjælp af Betydning, nogen Art af Beskyttelse, naar Nøden var paa Færde. Denne Venstres Holdning i erhvervspolitisk Henseende har sine historiske Forudsætninger baade politisk og erhvervsmæssigt. Venstre var et udpræget Landboparti, og det danske Landbrug saa sine Interesser truet af en protektionistisk Politik. Om det var med Rette eller Urette, er en Sag helt for sig. Enhver Diskussion herom er i Virkeligheden nu til ingen Nytte. Spillet er nemlig forbi, Fortidsspillet, og Brikkerne kan ikke opstilles paa ny, saa Spillet kan blive gentaget.

Spørgsmaalet bliver nu dette: Har den etablerede direkte Importregulering virket efter sin Hensigt, eller er det gaaet saadan for Danmark i de forløbne 6 Aar, at Landet staar foran sin Ruin, og at det ligefrem er bydende nødvendigt, saafremt Katastrofen skal undgaas, at slaa ind paa en anden Vej end den direkte Importregulering, som vi har praktiseret? Ja, hvad Ruin angaar, behøver man blot at pege paa, at den almindelige Levestandard i Danmark utvivlsomt fortsat er højere end i noget af vore Nabolande, og det til Trods for at Danmark rent faktisk i 1932 ikke blot stod foran Katastrofen, men var inde i den. Der var lukket for største Delen af vor Eksport til Tyskland, en Eksport, der havde afgørende Betydning for det danske Landbrug, og der var stillet saadanne Ting i Udsigt for os fra andre Lande, at vi i Virkeligheden havde Aarsag til at frygte det værste. Vore Vanskeligheder havde først og fremmest deres Aarsag deri — det glemmer man at erindre om nu —, at vore Eksportvarer ikke mere var eftertragtede i Udlandet. Udlandet indstillede sig endog paa helt eller delvis at frigøre sig for vore Landbrugsvarer, for vore Eksportvarer, og det af to Aarsager. Man havde for det første ikke Raad til at købe dem, og man vilde af andre Aarsager frigøre sig for Afhængighed af Levnedsmiddelimporten. Man vilde frigøre sig for en Afhængighed, som i paakommende Tilfælde kunde blive skæbnesvanger. Vi har i de forløbne 6 Aar ikke blot kunnet opretholde vor Eksport trods alt dette i taaleligt Omfang, men har tværtimod kunnet øge den paa forskellig Vis. Men deroverfor møder man med alle mulige og umulige Tal til Bevis for det modsatte. Man anfører f. Eks., at vor procentvise Andel i Verdenshandelen er gaaet noget tilbage. Men man fornægter de egentlige Aarsager dertil, nemlig at Dan-